

رفلکشن پیپر: ابزاری جهت بهبود فرایند یاددهی و یادگیری

اسحاق مرادی^۱

تاریخ دریافت ۱۳۹۶/۰۹/۲۵ تاریخ پذیرش ۱۳۹۶/۱۲/۰۲

سردبیر محترم مجله پرستاری و مامایی ارومیه

رفلکشن (Reflection) به فارسی، بازاندیشی یا تأمل ترجمه شده است. در آموزش، رفلکشن به فرایندی اطلاق می‌شود که طی آن، افکار به عقب برمی‌گردند تا تفسیر و تحلیل شوند آغازگر این فرآیند یک واقعه یا یک موقعیت است و پیامد آن افزایش درک و آگاهی است. (۱) گرچه اصطلاح رفلکشن بیشتر برای بررسی مقالات و شواهد آن استفاده می‌شود دیوید باود در کتاب خود به بیان استفاده از آن در یادگیری و آموزش می‌پردازد. وی رفلکشن را واژه‌ای عمومی شامل ایده‌ها و فعالیت‌های مهم می‌داند. (۲) سندرز در مقاله خود با عنوان استفاده از رفلکشن در آموزش پزشکی، تأمل را یک فرآیند فرانشاختی می‌داند که قبل، حین و یا بعد از موقعیت‌ها رخ می‌دهد و هدف آن افزایش درک ما از خود (Self) و موقعیت است، به طوری که در موقعیت مشابه آینده آگاهانه‌تر با آن روبرو شویم (۱). و گانیه بر این اعتقاد است که در فرانشاخت (Metacognition)، پردازش درونی از راهبردهای شناختی برای نظارت و کنترل فرایند یادگیری استفاده می‌کند (۳). نرمند و همکاران، اثر رفلکشن پیپر بر درک دانشجویان از دوره (AIS Course) را بررسی نموده و نتیجه گرفته که اثر انگیزشی مثبتی بر یادگیری آنان از دوره مذکور داشته است. (۴) هاتون در طی پژوهش خود، یک چارچوب را برای انواع رفلکشن جهت آموزش معلمان ارائه می‌دهد. (۵) یکی از ابزارهای انجام این کار، نوشتن گزارش بازاندیشی می‌باشد. رفلکشن پیپر (Reflection paper) یک ابزار خودارزیابی (Self-assessment) از شخص یا افراد است که می‌تواند از اطلاعات به دست آمده از آن در موقعیت‌های مختلف آموزشی، در جهت شناسایی نیازهای آموزشی و نیز شناسایی دیدگاه و نظرات مختلف فراگیران استفاده کرد. گیلبرت در کتاب «راهنمای آموزش برای تعلیم بهداشت کاران از آقای ج. میلر چنین نقل قول می‌کند که: «دانشجویان بزرگ‌ترین منبع آموزشی یک موسسه آموزشی هستند که هیچ‌گاه مورد استفاده قرار نمی‌گیرند» که این گفته خود مبین اهمیت نظر و آرا دانشجویان به عنوان درگیرترین عضو در فرایند آموزش می‌باشد که توجه به رفلکشن پیپرها از این نظر حائز اهمیت می‌باشد. رفلکشن پیپر، می‌تواند باعث تقویت مهارت فرانشاختی (Metacognition) گردد.

این راهبرد یا مهارت قابل آموزش است و ارتباط زیادی به دانش از پیش آموخته شده دارد. در واقع رفلکشن پیپر می‌تواند موارد مهمی را در اختیار معلم قرار دهد تا برای تسهیل و بهبود تدریس خود از آن استفاده کند. همچنین در رفلکشن پیپر مواردی توسط دانشجو به عنوان مشکل و معضل بیان می‌شود که این موارد می‌تواند طیف مختلفی را شامل شود از اینکه واقعاً مشکل عمومی و گریبان گیر همه است یا اینکه یک نظر شخصی مبتنی بر تجربه یا شهود وی بوده است. مشکل از آنجاست که طبیعتاً فرادهنده یا معلم قادر به ذهن‌خوانی فراگیر یا دانشجو نیست و از سوی دیگر در بسیاری از موارد دانشجو قادر به بیان مناسب مشکلات نیست یا به هر دلیل دیگری نتوانسته به سیستم آموزشی بازخورد لازم را ارائه دهد. در رفلکشن پیپر دانشجو تجارب عینی خود را می‌نویسد که یکی از مراحل یادگیری بر طبق چرخه یادگیری کلب نیز می‌باشد، در نتیجه نوشتن رفلکشن پیپر به عنوان یک فعالیت یادگیری، می‌تواند باعث آگاهی و ارزیابی دانشجو از وضعیت خود گردد و مزایای دیگری مانند شناسایی و مشخص شدن مشکلات آموزشی، فرصت‌های یادگیری و نیز تعیین نقاط قوت و ضعف فراگیر و حتی سیستم آموزشی را نیز دارا می‌باشد از طرف دیگر فرایندهای یاددهی و یادگیری نیاز به بررسی و وجود ابزاری دارد که علاوه بر اینکه بایستی نقص آموزشی یا سیستمی را نشان دهد، منجر به بهبود آن نیز گردد و نوشتن رفلکشن پیپر می‌تواند به این مهم، کمک شایانی نماید.

مجله دانشکده پرستاری و مامایی ارومیه، دوره پانزدهم، شماره دوازدهم، پی‌درپی ۱۰۱، اسفند ۱۳۹۶، ص ۸۸۷-۸۸۵

آدرس مکاتبه: تهران، دانشگاه علوم پزشکی ایران، گروه آموزش پزشکی، دانشکده پزشکی، تلفن: ۰۹۱۴۸۳۶۷۶۳۵

Email: Moradi.i90@gmail.com

^۱ دانشجوی دکتری آموزش پزشکی، گروه آموزش پزشکی، دانشکده پزشکی، مرکز تحقیقات آموزش علوم پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی ایران، تهران، ایران

References:

1. Sandars J. The use of reflection in medical education: AMEE Guide No. 44. Med Teach 2009;31(8):685-95.
2. Boud D, Keogh R, Walker D. Reflection: Turning experience into learning. Routledge; 2013.
3. Gagné R, Briggs LJ, Wager W. Principles of Instructional Design , Holt, Rinehart and Winston, New York, 1988. Google Scholar.
4. Normand CJ. Dexter Buys a Surfboard: An Exploratory Study of the Impact of a Classroom Activity and Reflection Paper on Student Perceptions of the First AIS Course. AIS Educator J 2011;6(1):11-31.
5. Hatton N, Smith D. Reflection in teacher education: Towards definition and implementation. Teach Teacher Educ 1995;11(1):33-49.

Archive of SID

REFLECTION PAPER: A TOOL TO IMPROVE TEACHING AND LEARNING PROCESS

Es'hagh Moradi¹

Received: 16 Dec, 2017; Accepted: 21 Feb, 2018

Abstract

When someone does something and then thinks about it, he actually reflect. One way to improve the teaching and learning process is to rethink the individual (student, teacher, etc.). For this reason, students are asked to rethink about the patients they have seen, the teacher's teachings, the events that occur, the experiences and effects that come from an incident like taught. in education, reflection refers to a process in which thoughts go back to be interpreted and debugged, initiating this process is an event or a situation and the consequence of it is an increase in understanding and awareness.

Address: Tehran, Iran University of Medical Sciences, Department of Medical Education, Faculty of Medicine

Tel: +989148367635

Email: Moradi.i90@gmail.com

¹ PhD Student of Medical Education, Department of Medical Education, School of Medicine, Center for Educational Research in Medical Sciences, Iran University of Medical Sciences, Tehran, Iran

مقدمه:

رفلکشن به فارسی، بازاندیشی یا تأمل ترجمه شده است. زمانی که کسی عملی را انجام می دهد و سپس در مورد آن کار خود، می اندیشد در واقع بازاندیشی کرده است. یکی از راههای بهبود فرایند یادگیری مخصوصاً از نظر تئوری های شناختی و انسان گرایی، این است که فرد(دانشجو، استاد و...) بازاندیشی کند. به همین دلیل از دانشجویان خواسته می شود که در مورد بیماری که دیده اند، تدریس استاد، وقایعی که رخ می دهد، تجربه و اثری که از یک واقعه مانند تدریس گرفته اند و... بازاندیشی کنند. یکی از ابزارهای انجام این کار، نوشتن گزارش بازاندیشی می باشد.

در رفلکشن پیپر، دانشجو تمامی وقایع مهمی را که در محیط اعم از نظری یا بالینی می بیند و نیز درک و یا تجربه می کند براساس دیدگاه، نظر و برداشت شخصی خود می نویسد، آنها را تحلیل می کند. همچنین اثری را که این تجارب بر زندگی تحصیلی و نیز شخصی وی گذاشته است بیان می کند. این موضوعات می تواند شامل این موارد باشد:

- برداشت شخصی نسبت به رفتار، تدریس و برخوردهای استاد در کلاس یا محیط بالینی
- بیان دیدگاه و ایده خود نسبت به همکلاسیها، دوره تحصیلی، سیستمی که در آن آموزش می بیند، محتوای آموزشی و رشته تحصیلی خود و ... (بدون ذکر اسم افراد) همچنین بنویسد که چه تجربه ای در پایان دوره کسب کرده است.
- مطلوب است دانشجو اثری را که موارد فوق بر زندگی وی داشته است را تحلیل نموده و بنویسد. به دلیل اینکه دانشجو نظر شخصی خود را در مورد آن وقایع می نویسد از ضمیر "من" و عبارت "به عقیده من" و ... می تواند استفاده کند.

ساختار رفلکشن پیپر (Reflection paper):

- رفلکشن پیپر دارای چهار بخش می باشد:
- ۱- چکیده (Abstract) ۲- مقدمه (Introduction) ۳- بدنه (Body) ۴- نتیجه گیری (Conclusion)
- حداقل تعداد صفحات رفلکشن پیپر ۳ و حداکثر ۵ صفحه می باشد.
- سایز فونت فارسی ۱۴ (از فونت های خانواده B) و در صورت نوشتن به انگلیسی ۱۲ (فونت Times) می باشد.
- صفحات شماره گذاری گردند، شماره صفحات در بالای صفحه و سمت چپ آن، درج گردد.
- مشخصات دانشجو(به ترتیب شامل: موضوع رفلکت شده، نام و نام خانوادگی، دانشگاه، مقطع و رشته تحصیلی) در بالای صفحه اول و در سمت راست آن، به صورت زیرهم درج گردد.

صفحه:

موضوع رفلکشن پیپر:

نام و نام خانوادگی:

دانشگاه:

مقطع:

چکیده (Abstract)

مقدمه (Introduction):

بدنه (Body):

نتیجه گیری (Conclusion):